

Giny Vos leeft zich uit op toren van Naturalis

Nu vette vingerafdruk, straks hi-tech oersoep

LEIDEN • PABLO CABENDA

Collega kunstenaar Frans de Wit uit Leiden belde Giny Vos enkele weken geleden op en vertelde dat de mensen in Leiden helemaal niets van 'die vlek' op Naturalis snapt. Niet zo verwonderlijk. Wie nu omhoog kijkt langs de toren van het natuurhistorisch museum in Leiden kan in de veronderstelling verkeren dat een reus een vette vingerafdruk heeft achtergelaten op het gebouw. De grijze grilligheid hoog aan de toren is echter geen spoor van een gigant, maar een enorme vlakke van zo'n 100.000 ledlampjes.

Enmaal aangeschakeld krioelen de lichtjes in een complexe choreografie die het drukke bestaan van micro-organismen verbeeldt. En dat doen ze vanaf het voorjaar 1999, 24 uur per dag in een nonstop beweging. Nu is er nog weinig te zien. Maar net als de evolutie zelf groeit het leven langzaam uit van enkele kronkelende 'cellen' tot een uiterst beweeglijke hi-tech oersoep. Alsof fluorescerende amoebes en pantoffeldiertjes uit hun waterdruppel zijn gekomen om over de muur van het museum te kruipen, zich te vermenigvuldigen, op te bloeien en uit te sterven. Een beeldende metafoer voor alles dat krioelt en stoeit en altijd weer boeit.

Wie het werk ziet kan niet anders dan die associatie hebben. „Het is kunst in een publiek domein en dat moet op verschillende manieren te lezen zijn.” verduidelijkt Vos de directheid en toegankelijkheid van het werk.

Haar atelier is gevuld met ruimte, spaarzaam benut door beeldschermen en elegant kleine elektronica. Het ademt een efficiëntie die inherent is aan al haar werk. Software neemt nu eenmaal minder plaats in dan linnen en verf en Vos verontschuldigt zich voor het ontbreken van artistieke rotzooi. „Ik heb altijd een beetje het idee alsof ik plaatjes moet ophangen voor een ander, om aan dat beeld te voldoen dat mensen van kunstenaars hebben. Maar ik heb wel gemerkt dat het communiceert. Vandaar die Ansichtkaartjes en die foto's.”

Op haar prikbord hangt een artikel uit het NRC met de titel 'Raamvertellingen'. Het had op haar eerdere projecten kunnen slaan. Joekels van transparante verhalen van licht en glas, onduidelijke statements als commentaar op hun directe omgeving. Wat te denken van Manhattans skyline door een simpel gegeven als verlichting getransformeerd tot een robuust kasteel? Vanaf een grote afstand gezien verschenen op magische wijze, als de zon onderging, transen en kantelen

Giny Vos studeert op duizenden 'eencelligen'.

FOTO • UNITED PHOTOS POPPE DE BOER

achter de ramen van wolkenkrabbers. Je hoefde alleen maar de lampen in een bepaald patroon aan te doen. New York droomde met weemoed en het licht aan over een geschiedenis die zij nooit heeft gehad. Het is

werk dan een vondst. Maar het is meer dan dat. Het werkt op diverse niveaus waarbij het concept niet het belangrijkste is. Dat is uiteindelijke uitvoering. Die levert de ervaring.”

Bij het werk 'A Castle for Mike' is het helaas nog niet zo ver gekomen. Het lichtkasteel is voorlopig nog een luchtkasteel. Ze heeft er wel prints van verkocht. „En wie weet, misschien komt het ooit nog eens tot stand.”

Nu heeft ze ter voorbereiding een groot schema opgehangen van de biologische koolstofwisseling. Maar dat was voor haarzelf, om te weten hoe beestjes werken. „Dat ging eigenlijk wel iets te ver. Maar soms moet je dat doen om te weten waar je naar op zoek bent. En ik wilde dat het juist was op een wetenschappelijke manier. Ik wil geen onzin verkondigen.”

En dat betekent dat ze voor haar Naturalisopdracht in natuurhistorische musea in Brussel, in Londen en Parijs vordt, biologische naslagwerken raadpleegde en door microscopen tuurde. Het onzichtbare leven moest zichtbaar worden gemaakt. De kronkelige lijnen op een groot stuk schetspapier tegen de muur zijn dan ook geen nerveuze uitbarstingen van creativiteit, maar de documentatie van het gedrag van microscopisch kleine filmsterren. Vos

trok de bewegingen over nadat ze de gefilmde microwereld op de muur had geprojecteerd. „Ik heb ze zelf namen gegeven.”

In eerste instantie was het de bedoeling dat de hele toren zou krioelen van de Arno's, Dio's en Panto's en ander elektronisch ongedierte maar dat bleek toch te kostbaar. Het moest kleiner. En toen speelde meteen de vorm waarin het zich allemaal zou afspelen een rol. „Een cirkel zou te veel associaties met een voetbal opleveren. Een waterdruppel is een organischer vorm, maar kan elke mogelijke vorm aannemen. Toen heb ik de atlas maar ter hand genomen op zoek naar mooi gevormde meren.”

Wat nu te zien is op de toren van Naturalis is een gedigitaliseerde versie van het Victoria meer in Oost Afrika, uiteindelijk bewoond door een oplichtend ecosysteem uit Nederlandse sloten.

Daarbij hielp het toeval nog een handje om alles kloppend te maken. „Wat bleek nou: in het Victoriameer hebben zich in korte tijd veel evolutionaire veranderingen afgespeeld. Een beetje analoog aan mijn eigen meer. Een precies op de hoogte van het meer op de toren, bevindt zich de vissencollectie van datzelfde Victoriameer. Dat is altijd zo bij goed werk; het geeft iets extra's.”